

NIBUD

Jongeren en hun geld

Annette Groen

4 oktober 2023

18 – ingrijpende veranderingen

- Abonnementen en contracten afsluiten, geld lenen, studiefinanciering regelen en toeslagen aanvragen.
- Alleen zichzelf toegang tot hun bank- en spaarrekeningen
- Kunnen over meer geld beschikken dan ze hebben door achteraf betalen, rood staan, creditcards

→ Bij de meeste jongeren verloopt dat zonder al te veel gedoe. Maar er zijn ook veel jongeren voor wie financieel zelfstandig worden een enorm grote stap is.

Toename jongeren met schulden

- Het aantal jongeren onder 24 jaar met schulden is in de afgelopen 5 jaar met 70% toegenomen (Schuldenmonitor BKR)
- Jongvolwassenen tussen de 18 en 35 jaar die zelfstandig wonen, komen veel vaker dan gemiddeld moeilijk rond.
- Deze groep heeft de afgelopen 12 maanden ook meer dan gemiddeld te maken gehad met betalingsproblemen.

Financiële problemen belemmeren welzijn

- Als jongeren te weinig geld hebben om rond te komen, heeft dit grote invloed op hun leven en kan dit leiden tot financiële problemen en geldstress.
- Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat mensen met meer **geldstress** meer gevoelens van depressie en nervositeit ervaren, een lage zelfwaarde hebben én zich meer buitengesloten voelen door de maatschappij.
- Maatschappelijke consequenties zijn groot en kostbaar
- Maatschappij heeft baat bij jongeren die optimaal kansen en talenten kunnen benutten

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Huidige maatschappij niet makkelijker om grip te houden op je geld.
- Meer dan ooit moet de consument proactief aan de slag met overzicht houden over uitgaven.
- Er wordt steeds meer van burgers (lees kinderen) gevraagd, de overheid gaat uit van financieel redzame burgers.
- Inflatie en stijgende vaste lasten

Meer verantwoordelijkheid bij de mensen

- Zelf tegemoetkomingen en toeslagen aanvragen
 - We zien echter dat 1 op de 3 mbo-studenten geen zorgtoeslag heeft aangevraagd.
 - En dat onder hbo- en wo-studenten het percentage dat zorgtoeslag heeft aangevraagd in 2021 is gedaald ten opzichte van 2017 van 87 naar 78 procent.
 - Ook lopen studenten inkomsten mis door onwetendheid over de studiefinancieringsregels. Veel mbo-studenten op niveau 1 en 2 weten bijvoorbeeld niet dat de basisbeurs een gift is.

Verleidingen zijn alleen maar toegenomen

- Jongeren en jongvolwassenen zijn gevoelig voor verleidingen. Op social media is bijvoorbeeld veel positieve aandacht voor 'snel geld maken' met cryptomunten. Jongeren stappen vaker dan eerst in deze vorm van beleggen, zonder voldoende kennis van zaken.
 - Online gokken
 - Klarna

Veel onwetendheid studiefinancieringsregels

- 38 procent van de mbo-studenten van 18 jaar en ouder zonder aanvullende beurs, heeft niet eens uitgezocht of ze hier recht op hebben. Belangrijkste reden: onbekendheid
- Bijna de helft van de mbo-studenten weet bovendien niet dat het studentenreisproduct niet automatisch wordt stopgezet. Ook weet een vijfde van de studenten niet of het studentenreisproduct automatisch wordt stopgezet.
- Veel studenten op niveau 1 en 2 weten vaak niet dat de basisbeurs een gift is.
- *10 procent van studenten op niveau 1 of 2 geen gebruik maakt van studiefinanciering.*
Bron: beleidsdoorlichting studiefinanciering van het ministerie van OCW (juni 2020)

Aanbevelingen

Bereid scholieren tijdig voor op 18 worden

- 81 procent van de 17- en 18-jarigen heeft een DigiD, maar eigenlijk zouden dit voor álle 17-18-jarigen moeten gelden.
- 32 procent van de 17-18 jarigen weet niet wat belastingaangifte is of dat dit kan.
- Van een op de drie 17-18-jarigen bewaren de ouders echter nog de belangrijke documenten.

Maak het minder ingewikkeld

- Het studiefinancieringsstelsel is complex vooral voor mbo-studenten op niveau 1 en 2
- Ontzorg studenten door:
 - automatisch de basisbeurs uit keren. Het inschrijven bij een opleiding zou hiervoor voldoende moeten zijn.
 - Automatisch stopzetten studentenreisproduct als een student de opleiding afrondt of afbreekt.
- Studenten actiever wijzen op aanvullende beurs,

Verbeter de voorlichting

- Zo kan het gebeuren dat een student die recht heeft op een aanvullende beurs deze niet aanvraagt maar leent.
- mbo-opleidingen en werkbedrijven moeten studenten structureel blijven wijzen op de mogelijkheid om zorgtoeslag aan te vragen en belastingaangifte te doen
- Bedrijven die mbo'ers in dienst hebben voor een bijbaan: geeft studenten voorlichting bij verstrekken jaaropgave over het doen van belastingaangifte.
- Het Nibud adviseert de overheid om voorlichting over studiefinanciering op vmbo's beter af te stemmen op de soort mbo-vervolgopleiding die een leerling gaat doen (niveau 1 en 2 en niveau 3 en 4).

Financiële educatie blijft zeer belangrijk

- Studenten gaan bij voorkeur naar hun ouders als zij meer willen weten over studeren en geldzaken. Als ouders niet kunnen helpen, wordt het voor de student lastig. Daarom blijft het Nibud hameren op het belang van financiële educatie op (basis)scholen, scholen voor voortgezet onderwijs en mbo's.
- Zodat een student niet afhankelijk is van de kennis van de ouders, maar iedereen met evenveel kennis van geldzaken de maatschappij in stapt.
 - In het curriculum
 - Samen met Diversion

Jong geleerd oud gedaan

- Belang financiële opvoeding
 - Zakgeld
 - Praten
 - Laten ervaren

Wat doet Nibud?

- Nibud-leerdoelen voor jongeren t/m 18 jaar
- Onderzoeken: Kinderonderzoek, Scholierenonderzoek, Studentonderzoek, Longitudinaal onderzoek Jongeren
- Actieve betrokkenheid Week van het Geld met Wijzer in geldzaken
- Samenwerking Diversion MoneyWays
- Ik krijg nóóóóit wat: workshop ouders en train-de-trainer professionals en vrijwilligers
- Integraal pakket Bijna 18
- Gesprekshandreiking helpt gesprek aangaan (docenten)

Integraal pakket Bijna 18

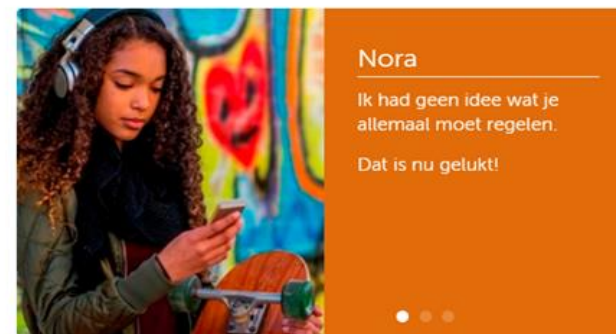
Intloggen | Registreren

Geldplan Bijna 18

Wat moet je écht regelen?
Regel het!
Dan ben je goed voorbereid.

Aan de slag →

1 Wat heb je al geregeld?

Ik heb:

een DigiD

een 18+ bankrekening en spaarrekening op mijn eigen naam

op mijn 18e een eigen zorgverzekering

zorgtoeslag op mijn naam aangevraagd

een eigen aansprakelijkheidsverzekering afgesloten

2 Regel het!

3 Wat verandert er nog meer?

4 Wat betekent dat voor mij?

Geldwijzer Bijna 18

Checklist Bijna 18

Regel het nu

dit MOET je

DigiD aanvragen	Bankrekening & spaarrekening afsluiten	Checken of je een aansprakelijkheidsverzekering hebt
Zorgverzekering afsluiten	Zorgtoeslag aanvragen	Betalingsachterstanden, boetes & leningen betalen

dit MAG je

Abonnementen en contracten afsluiten	Studiefinanciering & reisproduct aanvragen	Huurtoeslag aanvragen
Verzekeringen afsluiten	Zelfstandig autorijden	Zelf alimentatie ontvangen
Alcohol & sigaretten kopen	Rood staan & een lening afsluiten	Stemmen

© Nibud, 2019

Regel het online: bijna-18.nl

De krant: geldchecker

18 worden is verantwoordelijk zijn

Als je 18 wordt ben je voor de Nederlandse wet officieel meerderjarig en volwassen. Je mag stemmen, autorijden en toeslagen aanvragen. Abonnementen en leningen afsluiten, zelfstandig je eigen bedrijf starten en je inschrijven als woningzoekende. En dat allemaal zonder de toestemming van je ouders. Je bent de baas over je geld!

Meerderjarig is: zelf je keuzes maken, je leven uitstippelen, vrijheid. Maar ook verantwoordelijk zijn. Vanaf je 18de ben je ook persoonlijk aansprakelijk als je er financieel een zootje van maakt. Krijg je te maken met betalingsachterstanden,

leningen of schulden? Je ouders hoeven daar niet voor op te draaien, jij wel. Krijg je een boete in het verkeer? Jij bent verantwoordelijk voor de betaling. Dus... hou je hoofd erbij. Meerderjarig is ook financieel redzaam zijn. Dat betekent dat je veel of zelfs alles zelf kunt regelen, maar ook weet wanneer je hulp nodig hebt.

Even regelen
Zodra je 18 wordt zijn er een paar dingen die je persoonlijk moet regelen, bij verschillende instanties. Dat kost even tijd, maar het is echt niet moeilijk. Jij kunt het ook. Bijna alles kun je eenvoudig online aanvragen.

Dit **MOET** je...

- DigiD aanvragen
- Bankrekening & spaarrekening openen
- Zorgverzekering afsluiten
- Zorgtoeslag aanvragen
- Checken of je een aansprakelijkheidsverzekering hebt

Dit **MAG** je...

- Abonnementen & contracten afsluiten
- Studiefinanciering & reisproduct aanvragen
- Verzekeringen afsluiten
- Zelfstandig autorijden
- Huurotoeslag aanvragen
- Rood staan & een lening afsluiten

In het online Geldplan Bijna 18 helpen we je om alles te regelen. Lekker makkelijk! Kijk op Bijna-18.nl

Losse abonnementen, vaste lasten

Netflix, Spotify, mobiel internet, swapfiets, bloemen, boodschappenbox; overal kun je een abonnement op nemen. Fijn toch? Maar onderkennen zijn al die losse abonnementen gewoon vaste lasten. Dat wil zeggen, dat je er een bepaalde tijd aan vast zit en er niet zomaar van af kan. Ook al zijn het allemaal kleine bedragen, samen loopt het al snel flink op. En weet je eigenlijk wel hoeveel je er hebt? Gebruik de handige online abonnementslijst van het Nibud, daar kun je ze zo insluiten. Zoek online op abonnementenlijst.nibud.nl.

Top 5 abonnementen jongeren 18 - 25 jaar

1. Mobiele telefoon met internetbundel

Rijk is fijn, grip is geluk

Rijk worden, dat willen we allemaal wel. Wie weet ben jij een slimme ondernemer en straks miljonaar. Misschien word je een dik betaalde advocaat of YouTube koning(in). Een ding is zeker: er is nog nooit iemand rijk geworden door er financieel een puinhoop van te maken. Hoe je rijk wordt, en of getal gelukkig maakt, dat mag je zelf gaan ontdekken. Maar weet je wat GEGARANDEERD gelukkig maakt? Grip op je geld!

Inkomsten, uitgaven
Of je nu werkt of studeert: je hebt inkomsten en uitgaven. Elke maand ontvang je loon of studiefinanciering en eventueel ook zorgtoeslag. Daartegenover staan je uitgaven voor bijvoorbeeld zorgverzekering, fitness en aansprakelijkheidsverzekering.

Gewoon even begroten
Grip op je geld is een kwestie van overzicht houden; weten wat er binnenkomt, weten wat je uitgeeft. Dat kun je natuurlijk heel makkelijk in je bankapp zien! Vervolgens maak je voor elke maand een begroting: een overzicht van je inkomsten en uitgaven. Zo weet je exact wat erin en eruit gaat. Je kunt maanden met elkaar vergelijken en kijken of je de ene maand meer uitgeeft dan de andere. Op die manier kun je bij jezelf nagaan: doe

ik maar wat of ga ik juist bewust met mijn geld om?

Vaste lasten
Vaste lasten. Die heb je, niks aan te doen. Voordeel is dat je precies kunt uitrekenen wat je aan vaste lasten kwijt bent. Of je nou thuis woont of een kamer hebt gevonden. Huur of kostgeld, je telefoon, Spotify, sportschoot: zet alles in je begroting.

Nibud helpt je
Je geldzaken op orde hebben en houden? Vaak kun je het zelf, en soms heb je hulp nodig. Op nibud.nl vind je tips en tools voor het opzetten van je administratie en een begroting die je alleen nog maar hoeft in te vullen. Krijg je maar geen overzicht, of heb je schulden waarvan je niet weet hoe je ze kunt oplossen: zoek dan hulp. Bij je eigen netwerk, of bij de gemeente waar je woont.

Maandelijke inkomsten

- Zakgeld
- Kleedgeld
- Zorgtoeslag
- Salaris
- Studiefinanciering

Maandelijke uitgaven

- Sport
- Eten
- Huur
- Zorgverzekering
- Kleding en schoenen
- Mobiele telefoon
- Persoonlijke verzorging / make-up
- Schoolspullen en schoolboeken
- Sieraden en accessoires
- Uitgaan, bioscoop
- (Spel)computer, games
- Codeas

Kijk voor het digitale begrotingsformulier op nibud.nl/meerderjarig

Bektjk regelmatig, minstens iedere week, je saldo in je bankapp. Dan weet je meteen wat je hebt, en kom je niet voor verrassingen te staan. Want roodstaan is de duurste lening.

Hoe kan ik wat sparen?

Een paar tips die je zeker helpen:

- Zet extra inkomsten (bijbaan, vakantiegeld etc.) meteen apart op je spaarrekening. Dan geef je het niet zo snel uit.
- Spaar elke maand automatisch 10% van je inkomsten. Dat

Signaalkaart financiële problemen

Signalen bij leerlingen of studenten in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Basissignalen

Financieel administratief

Zowel de docent als de schoolleiding kunnen signalen van geldproblematiek opvangen:

- Afwezigheid en verzuim
- Informeren en/of aanvragen van financiële ondersteuning en/of beurzen
- Betalingsachterstanden en betalingsregelingen hebben
- Geen vaste woon- of verblijfplek hebben
- Ouders of verzorgers die geen vrijwillige ouderbijdrage kunnen doen
- Ouders of verzorgers die afwezig zijn bij mentorgesprekken en/of ouderavonden

Signalen in de klas

Als docent voor de klas, maar ook als mentor, intern begeleider of met een andere rol in het onderwijs heb je de mogelijkheid om signalen van financiële problemen te herkennen bij leerlingen of studenten. Onderstaande signalen kunnen een aanleiding zijn voor een gesprek over geld:

Studieprestaties

- Concentratieproblemen gepaard met zorgen en stress
- Oververmoeid of vergeetachtig
- Verslechterde studieprestaties en studievertraging
- Vaak te laat komen, afspraken niet nakomen (huiswerk)
- Niet alle of verouderde studieboeken hebben (of kopieën)
- Noodzakelijke schoolbenodigheden ontbreken (bijvoorbeeld de Bosatlas of een laptop)
- (Nadenken over) stoppen met school

Houding en gedrag/sociaal

- Niet ontbijten of lunchen
- Verouderde of kapotte kleding, spullen (tas) of apparatuur (telefoon)
- Moedeloze houding, snel geprikkeld
- Telefoon niet opnemen, wisselende telefoonnummers hebben
- Mijden van zorgkosten (zoals van de tandarts)
- Dure spullen/merkkleding kopen (onder sociale druk)
- Niet meedoen met sociale activiteiten (sport, studiereis)
- Geen bijdrage aan cadeaus
- Geld lenen van andere leerlingen of studenten
- Fraude of diefstal*

*mogelijk sprake van ernstige geldproblemen

Privésituatie

- Moeten werken om rond te komen
- Ook kunnen ingrijpende privégebeurtenissen het begin zijn van geldzorgen, bijvoorbeeld:
- Overlijden familie of vrienden
- Scheiding ouders of verzorgers
- Ernstig ongeluk of langdurige ziekte (van familielid)
- Gezinsuitbreiding of zwangerschap
- Werkloosheid van ouders of verzorgers
- Verhuizen of uithuisplaatsing

Specifiek voor jongeren van 18 jaar of ouder

Jongeren vanaf 18 jaar moeten zelf de belastingaangifte doen, hun zorgverzekering betalen en (eventueel) zorg- en huurtoeslag en studiefinanciering aanvragen. Mogelijk is extra aandacht nodig voor de financiële situatie van jongeren die uitwonend zijn en/of een moeizame balans tussen werken, leren en studeren hebben.

Wat kan gemeente doen?

- Goed voorbereiden op 18 worden
- Stimuleren financiële educatie: onderwijs, welzijnsorganisaties
- Bekendheid vergroten financiële regelingen, vooral ouders jonge kinderen
- Duidelijk loket voor financiële problemen
- Samenwerken met Nibud, Diversion, banken, ziektekostenverzekeraars, telefoonaanbieders, woningbouwcorporaties
- Jeugdsensitief werken:
 - Rekening houden met 18 – 21 jarigen bij bijvoorbeeld incasso trajecten